first; निरपत्रपाणां अग्रेसरीकृतास्मि K. 169; मरण°रो भवामि Pt. 1, Mál. 9 first to die; मानमहतामग्रेसरः केसरी Bh. 2.29. —सरिकः [अग्रेसरे अग्रगतौ प्रसृतः ठन्] 1. a servant (who precedes his master). 2. a leader.

अग्र्य a. [अग्रे जात :, अग्र–यत्] 1 Foremost, best, choicest, most essential or important, highest, pre-eminent, first; तदंगमग्र्यं मघवन् महाक्रतोः R. 3.46; °महिषी 10.66; उपेयुषः स्वामपि मूर्तिमग्र्यां 6.73, 8.28, 14.19, 18.39, Ku. 7.78, Ms. 5.166, 12.30, V. 5. 14: also with loc.; अग्र्याः सर्वेषु वेदेषु Ms. 3. 184. —ग्र्यः An elder brother —ग्र्यं The roof of a house.

अग्रभण a. Ved. Having nothing acceptable.

अग्राम्य a. 1 Not rustic or rural, town-made. –2 Not tame, wild.

अग्राह्य a. Not acceptable, that which ought not to be taken or accepted as a gift, present &c.; °ह्यं शिवनिर्माल्यं पत्रं पुष्पं फलं जलं; not to be perceived, admitted or trusted; not to be considered or taken into account. —ह्या N. of the clay or मृत्तिका which ought not to be taken for purposes of purification.

अङ्गुः—ङ्गूः f. [अंग्–कु नलोपः वा ऊङ्] 1 A finger.–2 A river; (according to others) single, unmarried (as a young woman).

अघ=अंघ् q. v. — (10 U.) To wrong, sin.

अघ a. [अघ्–कर्तरि अच्] 1 Bad, sinful, evil, wicked; अघायुरिंद्रियारामो मोघं पार्थ स जीवति Bg. 3. 16. —घं [अघ् भावे अच्] 1 Sin; अघं स केवलं भुंक्ते यः पचत्यात्मकारणात् Ms. 3. 118, Bg. 3. 13; अघौघविध्वंसविधौ पटीयसीः Si. 1. 18, 26; °मर्षण &c.; misdeed, fault, crime; श्रेयान् द्विजातिरिव हंतुमघानि दक्षं Si. 4. 37 sins and griefs also. –2 An evil, mishap, misfortune, accident, injury, harm; न वधूष्वघानि विमृशंति धियः Ki. 6. 45 do not think of doing harm or evil; क्रियादघानां मघवा विघातं 3. 52, 11. 80; प्रजानां तमघावहं R. 15. 51, 19. 52, See अनघ. –3 Impurity (अशौचं); अनुरुध्यादघं ज्यहं Ms. 5. 63; न राज्ञामघदोषोस्ति 93; न वर्धयेदघानि 84. –4 Pain, suffering, grief, distress; दयालुमनघस्पृष्टं R. 10. 19 not subject to grief. –5 Passion. —घः N. of a demon, brother of Baka and Pûtanâ and commander-in-chief of Kamsa. [Being sent by Kamsa to Gokula to kill Krishna and Balarama he assumed the form of a huge serpent 4 yojanas long, and spread himself on the way of the cowherds, keeping his horrid mouth open. The cowherds mistook it for a mountain cavern and entered it, cows and all. But Krishna saw it, and having entered the mouth so stretched himself that he tore it to pieces and rescued his companions.] —घा The Goddess of sin; (pl.) the constellation usually called Maghâ. –Comp. —असुर: See अघ above. —अह: (अहन्) a day of impurity (अशौच दिनं). —आयुस् a. leading a wicked life. —कृत् a. sinful, wicked, evil-doer. —घ्नः = °नाशन. —नाश, –नाशन a. [अघं नाशयति] expiatory, destroying sin (such as gifts, muttering holy prayers &c.).(–नः)destroyer of the demon अघ; N. of Krishna.—भोजिन् a. [अघं पापफलकं भुंक्ते] a sinful eater (one who cooks and eats for his own sake and not for Gods, Manes guests &c). —मर्षण a. [अघं मृष्यते उत्पन्नत्वेपि नाशनेन कर्मांक्षमत्वात् सह्यते अनेन मृष्–ल्युट्] expiatory, removing or destroying sin, usually applied to a prayer repeated by Brâhmanas (the 190th hymn of Rv. 10.); सर्वैनसामपध्वंसि जप्यं त्रिष्वघमर्षणं Ak.; यथाश्वमेधः क्रतुराट् सर्वपापापनोदनः । तथाघमर्षणं सूक्तं सर्वपापप्रणाशनं ॥. The most heinous crimes, such as illicit intercourse with a preceptor's wife, one's own mother, sister, daughter-in-law &c, are said to be expiated by repeating this सूक्त thrice in water; पवित्राण्यघमर्षणानि जपंत्यां K. 179, 38. —मार a. [अघं मारयति नाशयति; मृ णिच्–अण्] destroying sin, an epithet of Gods (यमो मृत्युरघमारो निर्ऋतः). —रुद् a. [अघं रोदिति स्वकर्मांक्षमतया यस्मात्, रुद–अपादाने क्विप्] 1. 'making sin weep and fly', N. of a Mantra which destroys sin; fearfully howling (?). 2. [अघे व्यसने रोदिति न तत्प्रतीकाराय घटते, क्विप्] one who only weeps in times of calamity, but does not try to get over them. —विषः [अघं व्यसनकारि विषं यस्य] a serpent; fearfully venomous (?). —शंस: [अघस्य शंसः; शंस् भावे अच्] 1. indication or reporting of sin. 2. [अघं अनिष्टं शंसति इच्छति; शंस्–अण्] a wicked man, such as a thief. 3. wicked; sin-destroying (?).—शंसिन् a. reporting or telling one's sin or guilt.—हारः a noted robber; rumour of guilt (?).

अघल a. [अघं लाति नाशयति ला–क] Destroying sin.

अघायति Den. P. To sin, to be malicious; threaten with ruin.

अघायु a. Malicious, wicked, sinful, harmful, injurious.

अघारिन् a. [अघं व्यसनं ऋच्छति; ऋ–णिनि] Suffering from evil or calamity (व्यसनयुक्त); not anointing (?)

अघर्म a. Not hot, cold; °अंशु, °धामन् the moon whose rays are cold.

अघोर a. Not terrific or fearful. —रः [नास्ति घोरो यस्मात्] 1 N. of Siva or of one of his forms, (ईशानाघोरनामानौ वामदेवस्ततः परम् । सद्योजातइति प्रोक्तः क्रमशोऽर्चनकर्मणि) –2 A worshipper of Siva and Durgâ. —रा [अघोरः शिवः उपास्यत्वेन अस्यां सा, अघोर–अच्] the fourteenth day of the dark half of Bhâdra sacred to Siva (भाद्रमास्यसिते पक्षे ह्यघोराख्या चतुर्दशी । तस्यामाराधितः स्थाणुर्नरेच्छिवपुरं ध्रुवं). –Comp. —घोररूप: N. of Siva. —पथः,–मार्गः a follower of Siva. —प्रमाणं a terrific oath or ordeal.

अघोष a. [नास्ति घोषो यस्य यत्र वा] 1 Hard-sounding, See below.–2 Devoid of cow-herds. —षः The hard sound of a consonant, hollowness of sound with which all hard consonants and the Visarga are pronounced (one of the 11 kinds of बाह्यप्रयत्न, See P. VIII. 2. 1), or the consonants so pronounced (खयां यमाः खय :+क×पौ विसर्गः शर एव च । एते श्वासानुप्रदाना अघोषाश्च विवृण्वते).

अघोस् ind. A vocative particle, another form for अघवन् (Ved.)

अघ्न्य a. Not to be killed. —घ्न्यः [न हंति सृष्टिकर्तृत्वात् न हन्–यक् निपातः Tv.] 1 Brahmâ (अघ्न्यः प्रजापतिः Up. 4. 111.) –2 A Bull. —घ्न्या [न हन्यते स्त्रीहत्यायाः निषिद्धत्वात्] A cow.

अघ्रेय a. Not fit to be smelt. —यं Liquor (मद्यं).

अंक् 1 A. To move in a curve. —10 U. (अंकयति-ते, अंकयितुं) 1 To mark, stamp; हेमपादांकितायां पीठिकायां K. 192; स्वनामधेयांकित S. 4 stamped with his name; नयनोदबिंदुभिः अंकितं स्तनांशुकं V.4. 7; so R. 3. 55, 68. –2 To enumerate, count. –3 To brand, stain, stigmatize; तस्को नाम गुणो भवेत्सुगुणिनां यो दुर्जनैर्नांकितः Bh. 2. 54 branded, censured, condemned; वस्त्रेण वेष्टयित्वा °तं शिरः Ks. 13. 152 branded head.–4 To walk, stalk, go.

अंकः [अंक् कर्तरि करणे वा अच्] 1 The lap (n. also); अंकाद्ययावंकमुदीरितार्थीः Ku. 7. 5 passed from lap to lap.–2 A mark, sign; अलक्तकांकां पदवीं ततान R. 7. 9; पदपंक्तिरलक्तकांका